

AVOCATUL POPORULUI

Domeniul privind
prevenirea torturii

Aprob,
Avocatul Poporului

Renate Weber

Raport

*privind vizita desfășurată la Centrul de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni,
județul Ilfov*

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

București – 2024

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Legea nr. 109/2009 România a ratificat Protocolul Opțional (OPCAT), adoptat la New York la 18 decembrie 2002, la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, adoptată la New York la 10 decembrie 1984.

Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție din cadrul instituției Avocatul Poporului, îndeplinește atribuțiile de Mecanism național de prevenire a torturii (MNP) conform prevederilor OPCAT, monitorizând în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor private de libertate în orice loc de detenție, în sensul art. 4 din OPCAT.

Astfel, în conformitate cu art. 34, art. 35 lit. a) și lit. b) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborat cu art. 19 lit. a) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 18.12.2002, MNP a efectuat la data de 20 mai 2024 o vizită inopinată la Centrul de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni, județul Ilfov, având ca obiective: verificarea tratamentului aplicat beneficiarilor în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei.

Echipele MNP au fost alcătuite din: doamna [redacted] jurist, domnul [redacted] medic, din cadrul instituției Avocatul Poporului - Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție și a altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante (MNP), doamna [redacted] psiholog, colaborator extern și doamna [redacted] reprezentantă a Organizației Neguvernamentale Asociația Europeană a Drepturilor Omului și Protecției Sociale (AEDOPS).

2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare efectuată

Centrul de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni este un loc închis, special amenajat și destinat cazării temporare a străinilor care au fost luați în custodie publică, administrat de Inspectoratul General pentru Imigrări. Centrul are o capacitate de 114 locuri de cazare pentru străini luați în custodie publică și 18 locuri pe zona de tranzit.

La baza întocmirii acestui raport au stat, atât discuțiile avute cu conducerea centrului, membri ai personalului și persoane custodiate, cât și studiul documentelor puse la dispoziție.

Centrul dispunea de o serie de proceduri necesare în derularea activităților specifice, se ocupa de nevoile persoanelor custodiate legate de cumpărarea celor necesare lor, cu deplasarea acestora pentru procedurile judiciare, cu gestionarea conflictelor și situațiilor de criză apărute.

Potrivit informațiilor furnizate, la data efectuării vizitei erau custodiate 57 de persoane adulte de diferite naționalități, care au fost găsite cu ședere ilegală pe teritoriul României, din care 4 femei și 53 bărbați. Nu erau custodiați minori sau familii (neînregistrându-se cazuri, din anul 2017, când a existat și un aflux de familii). Durata de cazare a acestora era între o lună și 11 luni. Durata maximă pentru care străinii puteau fi deținuți era de 18 luni, după care intervenea tolerarea din oficiu, ceea ce însemna că persoana putea locui și munci în România până la îndepărtarea cauzelor care au determinat imposibilitatea îndepărtării din țară.

Aceștia proveneau din țări, precum: Egipt, Siria, Sri Lanka, Liban, Afganistan, Nigeria, Pakistan, Somalia, Camerun, Congo, Maroc, Etiopia, Guineea, Nepal, Turcia, India, Vietnam, Irak, Federația Rusă.

Statul de personal cuprindea 70+1 posturi, din care la compartimentul psihologic era un post, la compartimentul medical erau cinci posturi (un medic și patru asistenți medicali), iar la compartimentul tehnico-administrativ erau 11 posturi (fochist, instalator, ospătar, îngrijitor, gestionar). Personalul de pază era organizat în patru ture, o tură fiind cu 12 angajați, 2 ture cu câte 11 angajați și o tura cu 10 angajați. **La data vizitei, erau vacante următoarele posturi: 1 post de psiholog, 1 post de ofițer, 1 post de îngrijitor, 1 post de fochist, 1 post de instalator**, care, potrivit informațiilor furnizate, se scot la concurs. De asemenea, era necesară **mărirea schemei de personal pentru pază, care era insuficientă în derularea activităților specifice centrului.**

Au avut loc mai multe discuții cu persoanele custodiate care au adus la cunoștința echipei MNP mai multe nemulțumiri legate de condițiile de cazare și trai din centru. Astfel, aceștia erau nemulțumiți de faptul că erau ținuți în clădire cu foarte puține posibilități de a ieși în aer liber sau la sala de activități recreative din lipsa personalului necesar pentru a scoate persoanele custodiate zilnic afară.

Persoanele custodiate nu aveau la dispoziție activități care să îi ajute în petrecerea timpului în centru. Conducerea unității a specificat faptul că nu exista un calendar de activități pentru persoanele cazate, deoarece nu era necesar. În cadrul discuțiilor cu persoanele

custodiate, acestea au spus ca nu aveau activități care să le ocupe timpul, astfel fiind identificată nevoia unui calendar de activități pentru persoanele cazate.

Centrul era organizat în două corpuri (A și B), camerele existente în cele două corpuri fiind dotate cu 4 paturi și o cameră cu 12 paturi în corpul A și cu 6, 8 paturi în corpul B, cu grupuri sanitare proprii, fiecare persoană beneficiind de pat individual și cazarmament.

Corpul A, compartimentat pe mai multe nivele, cuprindea spații pentru birouri (personal angajat și personal al organizațiilor neguvernamentale), camere de cazare, 2 izolatoare, o cameră de vizită, sală de activități recreative, cabinet medical, sală de tratament. Camerele de cazare erau dotate cu paturi și dulap de metal, masă și televizor, având în imediata apropiere grupurile sanitare.

Camerele erau prevăzute cu sisteme de siguranță, ușile fiind blocate din exterior, iar la fereastră erau amplasate gratii. Pe holuri erau amplasate sisteme de supraveghere pentru asigurarea unor condiții propice de siguranță atât pentru persoanele custodiate, cât și pentru angajații centrului.

În vederea desfășurării unor activități de socializare și sportive, exista o terasă situată la etajul unde erau amenajate camerele de cazare sau pe terenul de sport.

În corpul B la nivelul superior erau spații pentru custodie publică, iar la cel inferior spații de azil pentru tranzit. La data vizitei, străinii erau cazați doar în corpul B.

Mai mulți beneficiari au reclamat faptul că **saltelele pe care dormeau erau improprie, cu mai multe arcuri ieșite**. S-a verificat acest aspect și au fost identificate unele saltele cu arcurile ieșite. Conducerea unității a spus faptul că aceste saltele fuseseră cumpărate în urmă cu câteva luni, printr-un proiect, cu o sumă minimă, iar valabilitatea lor era de 5 ani. Timpul petrecut de persoanele custodiate, pe aceste saltele, care era mai mare de 8 ore și faptul că acestea aveau o calitate inferioară, a contribuit la această situație.

Echipa de vizită a constatat că era necesară **o mai bună organizare legată de curățenia și îngrijirea spațiilor destinate pentru locuit, în special a grupurilor sanitare, acestea necesitând a fi zugravite. De asemenea, era necesară dotarea grupurilor sanitare cu covorașe antiderapante pentru a preveni alunecarea.**

Persoanele custodiate au menționat că doresc să fie în contact mai mult cu familiile lor, la data vizitei perioadele de timp în care comunicau prin telefon erau reduse. Potrivit informațiilor furnizate și Regulamentului centrelor de cazare a străinilor luați în custodie aprobat prin OMAI nr. 121/2014, se asigura lunar o cartelă de telefon de 5 euro. Străinii puteau utiliza, la cerere, sub supraveghere vizuală directă, telefonul mobil personal, cu respectarea

caracterului privat al convorbirii. De asemenea, centrul pusese la dispoziție 2 telefoane mobile pentru apeluri, pe care străinii le puteau utiliza pe cheltuiala proprie, însă la data vizitei unul dintre telefoane nu putea fi utilizat.

A mai fost sesizat echipei de vizită de către persoane custodiate necesitatea asigurării de articole de îmbrăcăminte. Aspectele legate de îmbrăcăminte au fost discutate cu conducerea centrului, care a asigurat că le va oferi persoanelor custodiate cele necesare.

Din studierea dosarelor mai multor persoane cazate, străinii erau informați despre motivul luării lor în custodie publică și despre drepturile, obligațiile, interdicțiile și sancțiunile disciplinare aplicabile pe timpul cazării lor în centru. Informarea se realizează prin remiterea, sub semnătură, a unui înscris redactat în limba pe care străinul o vorbește sau o înțelege. În vederea realizării informării beneficiarilor, în camera recreativă din corpul B al centrului (unde erau cazați la data vizitei străinii) erau expuse afișe ce cuprindeau informații privind drepturile, obligațiile, interdicțiile și sancțiunile disciplinare aplicabile pe timpul cazării străinilor în centru în limba arabă. De asemenea, se întocmise un pliant în limba engleză cu titlul "Human trafficking starts with a promise".

Migranții erau examinați pentru admiterea în centru de către personalul medical, unde declarau pe propria răspundere, scriptic, afecțiunile pe care și le cunoșteau, **însă la fișa de consultații era necesar a fi atașat și consimțământul informat pentru accesul la tratamentele care se impuneau.**

Un astfel de moment de bună practică a fost remarcat cu ocazia instalării pandemiei de COVID-19, fiind prima țară la nivel european care a adoptat o politică de vaccinare pentru persoanele cazate în Centru, aspect reieșit din discuțiile cu personalul medical.

Existau proceduri specifice existente în sistemul digitalizat al Centrului: la admiterea migranților în Centru; în cazul refuzului de hrană (de la începutul anului până în prezent nefiind consemnate astfel de cazuri); în cazuri de autoagresiune (în anul 2023 fiind înregistrate 4 cazuri, iar în anul 2024, 3 cazuri); pentru consumatorii de droguri; în cazuri de transfer /transport; pentru gravide (un caz în decembrie 2023); pentru acordarea de prim-ajutor.

Dotarea cabinetului medical, precum și a celor 2 săli de tratamente era corespunzătoare, conform standardelor minime, efectuându-se în baza derulării de proiecte finanțate din fonduri europene, în vederea întreprinderii de acțiuni prompte legate de identificarea rapidă a unor boli infecto-contagioase și izolarea în consecință a acestora în cele 2 camere amenajate cu această destinație pentru cele 2 corpuri ale Centrului.

Au fost achiziționate kit-uri de identificare rapidă a anumitor agenți patogeni, spre exemplu virus hepatitic B și C, HIV, gripă, COVID-19.

Pentru resuscitarea cardio-respiratorie a fost achiziționat un defibrilator și 2 truse mari, plus o trusă mică de acordare prim-ajutor, aflate la loc vizibil, iar pentru imobilizare ortopedică, un sistem vacuumatic. Sterilizarea spațiilor de asigurare a asistenței medicale se efectua prin dotarea cu lămpi ultraviolete.

Din punct de vedere al asigurării asistenței medicale, organigrama corespundea necesităților de monitorizare medicală a persoanelor custodiate (un medic cu program de lucru 7 ore zilnic și 4 asistenți medicali care participau și în compunerea echipelor de permanență 24/72 ore).

Exista un plan de pregătire anuală la nivelul serviciului medical, care avea ca teme acordarea de prim ajutor și aplicarea unor măsuri antiepidemice privind izolarea și carantinarea migranților. Informațiile erau confidențiale într-o primă fază, însă dacă, spre exemplu, o persoană era diabetică, pentru a avea un regim alimentar corespunzător, acest aspect era cunoscut și de către angajați. Nevoile de îngrijire specifice ale femeilor erau incluse, accesul la tratament specializat și regim, de asemenea, precum și onorarea diagnosticelor anterioare după confirmare. Medicația uzuală era bazată pe prescrierea de AINS (antiinflamatoare nonsteroidiene), protectoare gastrice, antispastice, iar administrarea medicației active se realiza prin asistenții medicali, conform prescrierilor sau recomandărilor, nefiind înregistrate lipsuri în lanțul de aprovizionare, stocul de medicamente fiind în gestiunea unui asistent medical.

Consultațiile și tratamentele medicale erau consemnate zilnic în fișele medicale ale străinilor și în registrele de consultații, securizate și păstrate în zonă sigură.

De asemenea, medicația pacienților cronici era asigurată și repartizată judicios.

Verificarea termenului de garanție se făcea permanent. Păstrarea în aparatul de urgență din cabinetul medical doar a medicamentelor specifice rămâne o prioritate și o responsabilitate a personalului medical, deoarece existau substanțe cu o anumită instabilitate biochimică al căror termen de garanție era ca medie de 3 luni (implicând și costuri).

Se continuau demersurile privind asigurarea asistenței stomatologice pentru a se beneficia de intervenții stomatologice mergând până la aplicarea de plombe definitive ținând cont de perioada maximă de ședere de până la 18 luni a cetățenilor străini pentru care a fost dispusă luarea în custodie publică și introducerea în centrul de cazare Otopeni.

Nu au fost consemnate decese.

În custodie au fost înregistrate cazuri de persoane cu vârsta de 65 ani, pentru care personalul medical a fost instruit să răspundă nevoilor acestora, precum și 3 persoane cu probleme de sănătate mintală aflate în monitorizare, la data efectuării vizitei de către echipa MNP.

Nu au fost înregistrate cazuri de tortură, rele tratamente și nu au reieșit din discuțiile purtate cu conducerea, cât și cu persoanele custodiate despre astfel de situații.

De la începutul anului până la data efectuării vizitei de către echipa MNP sunt de menționat ca activități principale ale serviciului medical: derularea a 105 teste pentru afecțiuni respiratorii (gripă, COVID); 1051 consultații prin cabinetul medical al centrului; 141 de fișe medicale întocmite la introducerea beneficiarilor în centru; 18 misiuni de însoțitor la clinici în afara centrului, inclusiv pentru test de paternitate; 85 activități cu caracter profilactic pentru blocul alimentar.

Era necesară **organizarea de programe cu caracter cultural-educativ și/ sau recreațional (acestea neexistând la data efectuării vizitei echipei MNP)**, în care să fie implicați sau să se implice străinii aflați în centru în spații amenajate și locuri în aer liber. Dezvoltarea și implementarea unui astfel de program era viabil prin identificarea și utilizarea de resurse ce puteau fi cuprinse în proiectele de accesare a fondurilor europene și/sau cointeresarea unor colaboratori externi sau altor specialiști. Aceasta este necesară în vederea menținerii unei bune stări de sănătate prin evitarea statusului anxios depresiv (ținând cont de costurile ridicate privind managementul acestuia care poate dura ani, cu perioade de recăderi/acutizări, complicații patologice pe termen lung, ce pot necesita spitalizare prin internare și implicit alte costuri), precum și pentru generarea unui climat social ce trebuie să inspire siguranță și încredere.

Cu toate că activitățile erau desfășurate conform Regulamentului centrelor de cazare a străinilor luați în custodie aprobat prin Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 121/2014, puteau exista situații când datorită numărului de misiuni operative, la un moment dat din zi, **personalul de pază să fie subdimensionat**, iar permiterea părăsirii camerelor tuturor străinilor era un risc de securitate la nivelul personalului de pază și totodată un risc de părăsire ilegală a centrului de cazare de către străinii aflați la acel moment în Centru. Se impune ocuparea tuturor locurilor vacante și refacerea/modificarea organigramei prin augmentarea schemei de personal, pentru a îndeplini acest deziderat în vederea eliminării disfuncționalităților.

Hrănirea străinilor luați în custodie publică și cazați în centru se făcea prin servicii de hrănire al Jandarmeriei, existând astfel și o dublă evidență/ păstrare a probelor alimentare.

Serviciul medical era implicat în activitățile legate de regimurile alimentare, precum și în efectuarea analizelor privind potabilitatea apei din sursă proprie la fiecare 2 luni ale anului.

Colaborarea cu Consiliul Național Român pentru Refugiați care derula proiectul "Consiliere și asistență materială acordată în centrele de custodie publică" conform căruia, ocazional, se asigura fructe și legume proaspete străinilor aflați în Centru, nu era suficientă, urmare a discuțiilor cu unele persoane custodiate.

Nu au fost înregistrate cazuri de discriminare etnică, religioasă sau alte motive de acces îngrădit privind facilitățile sau respectarea igienei personale.

În urma verificării asistenței psihologice asigurate persoanelor custodiate, din studiul dosarelor mai multor persoane cazate, din interviurile avute cu personalul și persoanele custodiate, *se poate spune că nu au fost identificate la data vizitei serviciu psihologice oferite beneficiarilor, acte specifice evaluărilor psihologice, un registru de consultații psihologice și un calendar de activități săptămânal/anual pentru beneficiari.*

Deși la nivelul instituției existau proceduri aplicabile în instruirea personalului pentru a putea face față situațiilor de criză și pentru dezamorsarea conflictelor, mai ales în condițiile **lipsei unui psiholog clinician permanent al Centrului**, era necesară aprofundarea de cursuri, respectiv existența calificării unor formatori în domeniu.

La data vizitei nu era ocupat postul de psiholog, care fusese scos la concurs. În trecut a fost un psiholog încadrat cu norma întreagă, însă a ieșit la pensie la data de 2 mai 2023.

Potrivit informațiilor furnizate de conducerea centrului, la nevoie venea psihologul Inspectoratului General pentru Imigrări la centru.

Activitățile de asistență juridică și asistență materială se realizaseră prin proiecte ale organizațiilor neguvernamentale cu care IGI/Centrul avea încheiate colaborări în baza unor proiecte finanțate din fonduri proprii ale acestora sau ale Uniunii Europene. Aceste organizații erau: Organizația Internațională pentru Migrație - OIM, Consiliul Național Român pentru Refugiați - CNRR, JRS - Asociația Serviciul Iezuiților pentru Refugiații din România.

CNRR derula două proiecte: proiectul finanțat de Uniunea Europeană - Programul Național- Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare - Consiliere și asistență materială acordată migrantilor aflați în custodie publică (FAMI) și Asistență juridică acordată străinilor, JRS, ca organizație neguvernamentală parteneră, se implica în cazurile de tolerare, asigurând cazarea străinilor, iar OIM, în situațiile de returnare voluntară.

Potrivit registrului pentru evidența evenimentelor deosebite, în anul 2024, până la data vizitei, a fost aplicată o sancțiune cu izolarea, iar în anul 2023 au fost aplicate 4 sancțiuni cu izolarea. Izolarea a fost aplicată în situațiile încălcării de către străini a interdicțiilor prevăzute de art. 40 lit. b), f) din Regulamentul de ordine interioară al centrelor regionale de proceduri și cazare a solicitanților de azil aprobat prin OMAI nr. 121/2014, potrivit cărora, pe timpul cazării în centru, străinilor le este interzis: b) să exercite acte de violență asupra personalului, persoanelor care execută misiuni în centru sau care se află în vizită, asupra celorlalți străini cazați, precum și asupra oricăror altor persoane; f) să se exprime în public, prin limbaj, gesturi sau acte obscene. De asemenea, a fost aplicată și pentru nerespectarea art. 39 lit. d) și h), conform căruia pe timpul cazării în centre, străinii au următoarele obligații: d) să aibă o atitudine respectuoasă față de personalul centrului și față de orice persoană din afara acestuia cu care intră în contact, cum ar fi reprezentanți ai instanțelor judecătorești, ai misiunilor diplomatice ori ai oficiilor consulare, unităților sanitare sau ai organizațiilor neguvernamentale; h) să păstreze și să întrețină în mod corespunzător bunurile materiale din dotarea centrului, pe toată durata cazării.

În anumite cazuri au fost aplicate dispozițiile art. 47 alin. (1) lit. a) din același regulament, potrivit cărora: străinii cazați în centru pot fi temporar imobilizați de către personalul centrului sau de către efectivele celorlalte structuri ale Ministerului Afacerilor Interne care intervin pentru restabilirea ordinii în cadrul centrului, cu mijloacele din dotare, pentru a preveni un pericol real și concret: a) pentru a împiedica acțiunile de autovătămare ori de distrugere a unor bunuri.

Existau 2 camere de izolare disciplinară, măsura izolării disciplinare fiind instituită pe o durată de 24 de ore, într-un singur caz fiind prelungită cu încă 24 ore. Din studierea registrului pentru evidența evenimentelor deosebite, s-a constatat că **nu în toate cazurile era menționată data și ora începerii aplicării măsurii izolării, fiind menționată doar data și ora scoaterii din izolare.**

Potrivit informațiilor furnizate, pentru a evita conflictele, repartizarea străinilor în camere se făcea în funcție de țară, sex, religie și limbile vorbite.

3. Recomandări

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului:

RECOMANDĂ

**Conducerii Centrului de Cazare a Străinilor Luați în Custodie Publică Otopeni
să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:**

1. Atașarea la fișa de consultații a consimțământului informat privind accesul la tratamentele necesare pentru asigurarea condițiilor de menținere a funcțiilor vitale care se impun și implicit menținerea unei stări de sănătate adecvate în situațiile date;
2. Verificarea permanentă a termenului de garanție, păstrarea în aparatul de urgență din cabinetul medical doar a medicamentelor specifice, ca prioritate și responsabilitate a personalului medical;
3. Dezvoltarea și implementarea unui program cu caracter educațional-recreativ, întocmirea unui calendar de activități și afișarea acestuia, astfel încât să poată fi ușor de accesat de străini, precum și derularea de activități culturale, educative, recreative, necesare pentru petrecerea timpului liber al persoanelor custodiate;
4. Continuarea demersurilor privind asigurarea asistenței stomatologice pentru a se beneficia de intervenții stomatologice mergând până la aplicarea de plombe definitive, ținând cont de perioada maximă de ședere de până la 18 luni a cetățenilor străini în centrul de cazare Otopeni;
5. Oferirea de servicii psihologice de intervenție individuală și de grup, specifice migranților; ocuparea postului de psiholog;
6. Ocuparea posturilor vacante, angajarea personalului necesar, astfel încât persoanele custodiate să aibă posibilitatea de a petrece timp liber afară, în aer liber, în activități sportive și recreative;
7. Efectuarea demersurilor necesare în vederea efectuării unor lucrări de igienizare a spațiilor destinate pentru locuit, în special a grupurilor sanitare, acestea necesitând zgrăveli de întreținere; dotarea grupurilor sanitare cu covorașe antiderapante pentru a preveni alunecarea; înlocuirea saltelelor degradate;

8. Asigurarea de către centru a articolelor de îmbrăcăminte necesare persoanelor custodiate;

9. Asigurarea funcționalității telefoanelor mobile puse la dispoziția străinilor pentru apeluri;

10. Aprofundarea de cursuri pentru personal pentru a putea face față situațiilor de criză și pentru dezamorsarea conflictelor, respectiv existența calificării unor formatori în domeniu;

11. Menționarea în registrul pentru evidența evenimentelor deosebite a datei și orei începerii aplicării măsurii izolării.

București, 27 iunie 2024

